

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/158/08
Rady Powiatu Zduńskowolskiego
z dnia 30 grudnia 2008 r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2009 - 2019
W POWIECIE ZDUŃSKOWOLSKIM**

SPIIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	str. 3-4
I. PODSTAWY OPRACOWANIA „POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWICIE ZDUŃSKOWOLSKIM”	str. 4-9
II. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZYJĘTE W PROGRAMIE	str. 9-10
III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	str.10
IV. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU	str.10-11
V. CELE SZCZEGÓŁOWE:	
V.1. UŁATWIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DOSTĘPU DO NAJWAŻNIEJSZYCH OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ PEŁNEGO UCZESTNICTWA W REHABILITACJI LECZNICZEJ, SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ	str.11-13
V.2. STWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO SAMODZIELNEGO FUNKCJONOWANIA W ŚRODOWISKU RODZINNYM I LOKALNYM	str.13-15
V.3. SPRZYJANIE TWORZENIU KORZYSTNYCH WARUNKÓW W ŚRODOWISKU LOKALNYM NA RZECZ AKTYWNEGO UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU ZAWODOWYM, WEDŁUG ICH MOŻLIWOŚCI ZDROWOTNYCH	str.15-17
VI. ZAKOŃCZENIE	str.17-19

WPROWADZENIE

Zjawisko niepełnosprawności jest jednym z poważniejszych problemów obecnej rzeczywistości społecznej. Znaczenie problemu wynika z rozmiarów i powszechności jego występowania, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Wzrost częstości występowania niepełnosprawności na świecie obserwuje się szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu, głównie za przyczyną narastającego w wielu krajach ubóstwa, głodu, zanieczyszczenia środowiska, przemocy, konfliktów zbrojnych, HIV, AIDS oraz uzależnień, a przede wszystkim alkoholizmu i narkomanii.

ONZ w swoich szacunkach określa, iż 10% (2002) populacji dotknięta jest niepełnosprawnością. W Polsce wskaźnik ten jest wyższy i wynosi szacunkowo prawie 19% - dla osób w wieku 15 lat i więcej (wg GUS – informacja o stanie zdrowia ludności Polski w 2004r.). Wskaźnik częstości występowania niepełnosprawności wśród dzieci w wieku 0-14 lat wynosi 3,3% ogółu dzieci w tym wieku.

Niepełnosprawność może być fizyczna, intelektualna, lub polegać na dysfunkcji narządów zmysłów; może być efektem wypadku, choroby somatycznej lub umysłowej, towarzyszy przeważnie zmianom związanym ze starzeniem się człowieka.

Obecnie coraz częściej wskazuje się, że niepełnosprawność to nie tylko skutek choroby, czy urazu, ale również wynik ograniczeń doświadczanych przez osoby dotknięte, takich jak indywidualne uprzedzenia, utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej, segregacyjna edukacja, rozwiązania na rynku pracy wykluczające z niego osoby niepełnosprawne.

Dlatego istnieje konieczność zmian środowiska społecznego, tak by poszczególne osoby niepełnosprawne zostały włączone i otrzymały potrzebne wsparcie. W związku z tym istnieje potrzeba planowania w samorządach działalności, w której muszą być uwzględnione potrzeby również ludzi niepełnosprawnych. Działania te noszą nazwę wyrównywania szans, a ich głównym celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenie maksymalnie normalnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Działania, jakie należy podjąć dla poprawy warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciw wykluczeniu społecznemu oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów, wymagają zaangażowania samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowiska osób niepełnosprawnych.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi naszego Państwa równy dostęp do pracy i udziału w życiu społecznym.

Polska dąży do osiągnięcia europejskich standardów w zakresie wspierania i opieki nad osobami niepełnosprawnymi. Dowodem zmiany podejścia jest między innymi uchwalona przez Sejm w 1997 roku „Karta praw osób niepełnosprawnych”. Jednym z istotniejszych jej zapisów jest stwierdzenie, że „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne (...) mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”.

Wstąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej spowodowało konieczność dostosowania prawa jak również zmiany podejścia do osób niepełnosprawnych. Jak wskazują liczne badania od wielu lat wobec osób niepełnosprawnych realizowano politykę polegającą na przystosowaniu osób do ich niepełnosprawności. Niestety, takie podejście okazało się nieskuteczne i doprowadziło do powstania wielu stereotypów oraz izolacji osób niepełnosprawnych.

Podejście to powoli zmienia się. Obecnie prowadzona polityka wobec osób niepełnosprawnych prowadzi do poszanowania odmienności, kładzie większy nacisk na określenie i usunięcie barier stojących na drodze do realizacji równych szans oraz pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Realizacja nowej polityki wobec osób niepełnosprawnych spoczywa zarówno na organach i instytucjach państwa, jak również, a może przede wszystkim na samorządach powiatowych i gminnych.

I. PODSTAWY OPRACOWANIA „POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWICIE ZDUŃSKOWOLSKIM”

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz.776 z późn. zm.) za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, w rodzinie, pracy, urzędzie, które przybierają postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe, bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Przesłankę do opracowania „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie zduńskowolskim” stanowi znowelizowana ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.). Zobowiązuje ona Samorząd Powiatowy do **opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudnienia i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.**

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi naszego Państwa równy dostęp do pracy i udziału w życiu społecznym. Według Konstytucji źródło wolności i praw człowieka stanowi jego przyrodzona, niezbywalna i nienaruszona godność, której poszanowanie oraz ochrona są obowiązkiem Państwa.

Każdy człowiek, niezależnie od płci, rasy, wyznania, poglądów, statusu materialnego, zdrowia,

czy poziomu inteligencji, jest obdarzony ową przyrodzoną mu godnością. Dlatego wszyscy jesteśmy sobie równi. Wszyscy mamy prawo do równego traktowania przez władze publiczne i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym czy gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zduńskowolskim stanowi kontynuację programu przyjętego przez Radę Powiatu w 2003 r. (obowiązującego przez okres 5 lat). Celem obecnego programu jest stworzenie efektywnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin. z wykorzystaniem doświadczeń wynikających z poprzedniego programu.

Proces przywracania do życia w społeczności lokalnej osób niepełnosprawnych będzie w pełni efektywny tylko wtedy, gdy rehabilitacja społeczna prowadzona będzie w sposób kompleksowy. Należy tworzyć warunki, aby osoby niepełnosprawne mogły uczestniczyć we wszystkich możliwych przejawach życia społecznego, efekty rehabilitacji leczniczej wspierać należy rehabilitacją społeczną, a w dalszej kolejności rehabilitacją zawodową.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej. Dotyczy ona niepełnosprawnej młodzieży i osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitacja zawodowa powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy etap stanowi poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej stanowi bardzo istotny etap, gdyż od niego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej.

Następny etap stanowi przygotowanie do pracy, w wyniku, którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej.

Po pomyślnym ukończeniu przygotowania do pracy powinno nastąpić zatrudnienie na

odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną właściwej dla niej pracy stanowi ukoronowanie całego procesu rehabilitacji zawodowej.

Ostatni etap stanowi opieka nad zatrudnioną osobą niepełnosprawną, zwłaszcza w początkowym okresie i udzielanie jej pomocy w adaptacji do nowego środowiska pracy – fizycznego i społecznego.

Do ważnych czynników ograniczających możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych należy zaliczyć: wysokie bezrobocie powodujące wypieranie z rynku pracowników słabszych i chorych, niedostateczne i nieodpowiednie przygotowanie zawodowe, słaby stopień przygotowania do samodzielnego życia wielu z nich, niski poziom ogólnego wykształcenia a także nieznaną ich możliwości zawodowych i uprzedzenia pracodawców.

Każdy z wymienionych czynników stanowi poważną trudność, której przezwyciężenie wymaga pomocy, środków finansowych, środków technicznych itp. Występowanie wielu przeszkód powoduje ograniczenia, których pokonanie jest niezmiernie trudne.

Złożoność działań, jakie należy podjąć celem rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wymaga zaangażowania w jej realizację wszystkich mieszkańców naszego powiatu, zważywszy na fakt stopniowego starzenia się społeczeństwa, czego efektem jest prawdopodobieństwo jego niepełnosprawności.

Program powstaje w sytuacji dużych potrzeb środowiska w zakresie właściwego zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakłada stworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin we wszystkich etapach rozwoju człowieka poprzez profilaktykę, wczesną diagnozę, kompleksowe działania uwzględniające potrzeby społeczne i psychiczne niepełnosprawnych i ich rodzin umożliwiającą im aktywny udział w życiu społeczności lokalnej. Działania te uwzględniać powinny:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących praw,
- zwiększenie w środowisku lokalnym dostępności i zakresu usług i świadczeń, w tym dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji leczniczej i społecznej, zapewnienie dziennej i całodobowej opieki oraz podniesienia standardu świadczonych usług,
- zapewnienie nauki w jak najkorzystniejszych warunkach, w szczególności edukacji przedszkolnej, a także nauki w szkołach powszechnych w integracji i systemie edukacji włączającej; rozszerzenie oferty edukacyjnej i zapewnienie kształcenia ustawicznego w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia i pracy,
- rozszerzenie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- dalszą likwidację barier urbanistycznych, architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych i transportowych,

- zintensyfikowanie i koordynację działań samorządów terytorialnych, służb pomocy społecznej, organizacji społecznych i wolontariatu, mających na celu pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobiegania społecznej marginalizacji i wykluczeniu,
- tworzenie warunków włączania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w tok normalnego życia, korzystania przez nich z ogólnodostępnej infrastruktury i form życia społecznego.

Niepełnosprawność może powstać w różnym okresie życia osób. Bywa następstwem wypadków, wad wrodzonych, choroby. Tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwią osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym takie samo jak osobom sprawnym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi. Osoby niepełnosprawne napotykają w swoim życiu na różne bariery: architektoniczne, społeczne i psychiczne. Należy, więc pamiętać o tym, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadach równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli, bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności. Osoby te mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających wyrównanie szans w korzystaniu z przysługujących im praw. Wszystkie działania, które będą realizowane na rzecz tej grupy osób muszą być podejmowane z poszanowaniem suwerenności jednostki i jej prawa do dokonywania samodzielných wyborów życiowych.

Samorzady, partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe muszą przygotować a następnie wdrożyć takie lokalne plany działań, które będą zmierzały do zmiany negatywnych postaw społecznych oraz promowały zrozumienie i akceptację dla osób niepełnosprawnych. Działania muszą zmierzać do osiągnięcia trwałych i pozytywnych rezultatów w zakresie poprawy warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych. Należy tworzyć korzystne lokalne warunki do powstania grup samopomocowych, z którymi podejmiemy stałą współpracę mającą na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym. Konieczne jest stworzenie warunków i zapewnienie indywidualnej pomocy, która umożliwi wykorzystanie potencjalnych zdolności i możliwości osoby niepełnosprawnej do osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności. Wszelkie działania muszą zmierzać do stałej współpracy z rodzinami osób niepełnosprawnych. Znajdowanie oparcia w środowisku rodzinnym jest jak najbardziej oczekiwanym aspektem życia. Jednakże ścisłe uzależnienie od rodziny może powodować zahamowanie rozwoju indywidualnego. Rodzina osoby niepełnosprawnej musi uczyć się odróżniania nadopiekuńczości od wspierania osoby niepełnosprawnej w jej dążeniu do osiągnięcia samodzielności.

Przepisy prawne regulujące sprawy osób niepełnosprawnych :

Krajowe regulacje prawne:

a. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., która stoi w obronie praw

i wolności osób niepełnosprawnych, określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością.

b. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, uchwalona 1 sierpnia 1997 roku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, która uznaje, iż osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego, aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

c. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) opisuje szczegółowo zagadnienia związane z aktywizacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

d. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) określa instrumenty interwencji państwa na rynku pracy.

e. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291 z późn. zm.), określa zasady i możliwości pomocy publicznej dla pracodawców między innymi przy tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i refundacji wynagrodzeń.

Unijne regulacje prawne:

a. Rozporządzenie Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2002 roku (art.2) w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu Wspólnoty Europejskiej, jest podstawowym dokumentem dotyczącym pomocy państwa w zakresie zatrudnienia.

b. Traktat Amsterdamski – z 1999 roku (art. 13) daje podstawy prawne zobowiązujące instytucje Wspólnoty do działań na rzecz osób niepełnosprawnych i zakazuje wszelkiej dyskryminacji. Na tej podstawie została zaprojektowana i przyjęta 27 listopada 2000 roku Dyrektywa (2000/78) ustanawiająca ogólne ramy w zakresie równouprawnienia w zatrudnieniu.

c. Europejska Strategia Zatrudnienia ustalona w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Luksemburgu w 1997 roku, w której ramach opracowane zostały dokumenty stanowiące wyznacznik działań Państw Członkowskich w dziedzinie zatrudnienia.

Największe znaczenie dla osób niepełnosprawnych mają wytyczne:

-wytyczna nr 1 - aktywne i zapobiegawcze środki do bezrobotnych i nieaktywnych,

-wytyczna nr 7 – promocja integracji i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy

d. Strategia Lizbońska na lata 2000 – 2010, którą przyjęła Rada Europejska na posiedzeniu szefów państw i rządów w marcu 2000 roku w Lizbonie.

Strategia zakłada między innymi przebudowę europejskiego modelu społecznego poprzez inwestowanie w ludzi i tworzenie aktywnego państwa opiekuńczego.

e. Karta Praw Podstawowych ogłoszona w grudniu 2000 roku w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Nicei. W art. 21 znajduje się zapis o zakazie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, w art. 26 uznaje prawo osoby niepełnosprawnej do korzystania ze środków zapewniających jej niezależność społeczną, zawodową, integrację oraz uczestnictwo w życiu

społecznym.

f. Deklaracja Madrycka uchwalona w marcu 2002 roku podczas Europejskiego Kongresu Osób Niepełnosprawnych. W dokumencie tym wzywa się do zapewnienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia w pełnej integracji ze społeczeństwem.

g. Plan działań Rady Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie: podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie 2006 – 2015.

II. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZYJĘTE W PROGRAMIE

Działania profilaktyczne – zmierzające do wczesnego usprawniania osób dotkniętych niepełnosprawnością (tzw. wczesna interwencja) oraz ograniczania skutków niepełnosprawności, a także łagodzenia skutków psychospołecznych związanych z niepełnosprawnością.

Działania o charakterze wzmacniającym, wspierającym i pomocowym – wspieranie osób niepełnosprawnych oraz wzmacnianie ich samodzielności, aktywności, pomoc w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu.

Działania o charakterze przystosowawczym – zmierzać powinny do przystosowania środowiska społecznego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz tworzenie warunków do samodzielnego życia.

Działania promocyjne i edukacyjne – mają upowszechniać działalność i twórczość osób niepełnosprawnych oraz kształtować właściwe postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych i sprzyjać przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zduńskowolskim zakłada:

1. Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez:
 - tworzenie warunków do godnego, maksymalnie niezależnego i aktywnego życia,
 - tworzenie płaszczyzn integracji społeczności lokalnej.
2. Rozszerzanie i podwyższanie standardów świadczeń i usług realizowanych przez różne podmioty dla lepszego wykorzystania środków publicznych i posiadanych zasobów oraz skierowanie działań do osób najbardziej potrzebujących wsparcia.
3. Partnerski udział wszystkich podmiotów; wzmocnienie organizacji pozarządowych i zwiększenie ich udziału w realizacji zadań publicznych.

4. Ożywienie społecznej aktywności i solidarności oraz wzmocnienie idei społeczeństwa obywatelskiego.

IV. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, ich integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Realizacja tak sformułowanego celu będzie polegała z jednej strony na tworzeniu warunków zewnętrznych sprzyjających wyrównywaniu szans i społecznej integracji osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś strony działania będą ukierunkowane bezpośrednio na osoby niepełnosprawne, prowadzące do wzmocnienia ich samodzielności i zdolności do samoorganizacji. Osoby niepełnosprawne, samorządy lokalne i instytucje pomocowe a także organizacje pozarządowe powinny odgrywać aktywną rolę, jako partnerzy w działaniu przy realizacji Programu.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zduńskowolskim jest zgodny z założeniami i celami przyjętymi w:

1. Strategii Województwa Łódzkiego
2. Strategii Rozwoju Powiatu Zduńskowolskiego
3. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zduńskowolskim.

Adresatami programu są:

Osoby niepełnosprawne, których niepełnosprawność została potwierdzona przez organ orzekający wydaniem orzeczenia:

- 1) o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności:
 - znacznego,
 - umiarkowanego,
 - lekkiego,
- 2) o całkowitej / częściowej niezdolności do pracy oraz samodzielnej egzystencji;
- 3) o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia;
- 4) o zaliczeniu do jednej z trzech grup (I, II lub III) inwalidów, jeżeli orzeczenie zostało wydane przed 1 stycznia 1998 roku i nie utraciło mocy;
- 5) o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli orzeczenie zostało wydane przed 1 stycznia 1998 roku i nie utraciło mocy.

Przyjęcie programu jest formą usystematyzowania działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, wskazaniem kierunków zmian zgodnych z europejskimi standardami w zakresie:

- Rehabilitacji społecznej;
- Rehabilitacji zawodowej
- Przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

V.1. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej oraz pełnego uczestnictwa w rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej

Stworzenie odpowiednich warunków prowadzących do osiągnięcia samodzielności przez osoby niepełnosprawne sprzyja nie tylko ukształtowaniu poczucia własnej wartości, ale przede wszystkim ułatwia funkcjonowanie życiowe, tak w sferze osobistej, jak i zawodowej i społecznej.

Usuwanie barier społecznych prowadzi do upowszechniania wiedzy wśród społeczeństwa na temat problemów osób niepełnosprawnych. Przełamywanie oporów w komunikowaniu się, nabieranie osobistych doświadczeń w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi ułatwia społeczną integrację. Ważnym działaniem jest uwrażliwienie społeczeństwa na potrzeby osób niepełnosprawnych, które sprzyja zrównaniu szans tej grupy w dostępie do obiektów kultury, rekreacji, jednostek służby zdrowia, urzędów, placówek oświatowych, ponieważ niweluje bariery psychiczne, społeczne i architektoniczne. Wszystkie działania powinny być nakierowane na kompleksowe dostosowanie w/w jednostek do potrzeb osób niepełnosprawnych. Należy rozwijać rehabilitację leczniczą, poprzez doposażenie placówek służby zdrowia i pomocy społecznej w sprzęt i aparaturę medyczną. Pozwoli to na zmniejszenie ograniczeń osób niepełnosprawnych.

Bardzo ważnym jest upowszechnianie konsultowania ze środowiskami osób niepełnosprawnych działań samorządów. Niezbędne jest także dostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyznaczenie odpowiedniej liczby miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych kierowców.

O wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych, o ich uprawnieniach i przywilejach będziemy informować lokalne media.

Zadania:

1. Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania oraz dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych w szczególności w:
 - zakładach opieki zdrowotnej;
 - placówkach edukacyjnych /przedszkolach, przedszkolach specjalnych, szkole publicznej i niepublicznej spełniającej warunki dla szkoły publicznej/ podstawowej, gimnazjum,

- ponadgimnazjalnej, szkołach specjalnych- realizujących nauczanie w systemie integracyjnym, bursach, internatach szkolnych, bibliotekach szkolnych, jeżeli korzystają z nich dzieci niepełnosprawne, poradniach psychologiczno-pedagogicznych;
- placówkach opiekuńczych (domach pomocy społecznej i placówkach wsparcia środowiskowego);
 - powiatowych urzędach i obiektach użyteczności publicznej;
 - komunikacji i transporcie zbiorowym.
2. Rozwijanie rehabilitacji leczniczej poprzez doposażenie w sprzęt rehabilitacyjny i aparaturę medyczną w placówkach służby zdrowia i pomocy społecznej.
 3. Wspieranie działań w zakresie usuwania barier społecznych.
 4. Upowszechnianie konsultowania ze środowiskiem osób niepełnosprawnych rozwiązywania przez samorządy życiowych problemów osób niepełnosprawnych.
 5. Upowszechnianie działań informacyjnych uwzględniających rozwiązania problemów bytowych i życiowych osób niepełnosprawnych.
 6. Likwidacja barier transportowych.
 7. Zwiększenie dostępu i rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, terapeutycznych – rehabilitacyjnych w środowisku lokalnym.
 8. Zwiększenie dostępności do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej.
 9. Kształtowanie w społeczeństwie lokalnym właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych.
 10. Stwarzanie możliwości do aktywnego uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.

Przewidywany efekt: Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym poprzez:

1. ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania;
2. zapewnienie większego dostępu do rehabilitacji i wypoczynku;
3. upowszechnienie problematyki niepełnosprawności w środowisku lokalnym;
4. integracja środowiska osób niepełnosprawnych z lokalną społecznością.

V.2. STWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO SAMODZIELNEGO FUNKCJONOWANIA W ŚRODOWISKU RODZINNYM I LOKALNYM

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową czy miejsce zamieszkania. Dotknięcie niepełnosprawnością stanowi sytuację kryzysową, która wymaga odpowiedniego systemu interwencji stwarzającej osobie niepełnosprawnej oraz jej opiekunowi możliwości skorzystania z efektywnego systemu wsparcia oraz zapobieganiu dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec problemu niepełnosprawności.

Osobom niepełnosprawnym mającym ograniczone możliwości poruszania się lub komunikowania z otoczeniem udziela się pomocy w ramach pracy socjalnej, w celu umożliwienia im pełnienia aktywnie różnych ról społecznych i integracji ze środowiskiem.

W szczególności, może to polegać na pomocy w uzyskaniu i korzystaniu ze środków łączności oraz przekazu informacji, jak również w przystosowaniu mieszkań do ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne spełniające ustawowe kryteria dochodowe mają prawo do świadczeń określonych ustawą o pomocy społecznej realizowanych przede wszystkim przez ośrodki pomocy społecznej. Przepisy ustawy akcentują konieczność zaspokojenia potrzeb całej rodziny, a nie tylko poszczególnych jej członków. Z niepełnosprawnością związane są w szczególności takie świadczenia jak: zasiłki stałe, renty socjalne oraz świadczenia rodzinne.

Wszystkim osobom, które tego wymagają zapewnić należy pomoc terapeutyczną. Pomoc i terapia musi być rozszerzona na wszystkich członków rodziny osoby niepełnosprawnej. Koniecznym jest utworzenie w placówkach pomocy społecznej i w organizacjach pozarządowych zespołów składających się z profesjonalistów (lekarzy, psychologów, rehabilitantów, pracowników socjalnych) oraz samych niepełnosprawnych, które skutecznie będą nieść pomoc.

Wszystkie osoby niepełnosprawne niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami. Oświata powinna umożliwić osobom niepełnosprawnym dostęp do edukacji na wszystkich szczeblach nauczania. Bardzo ważne jest zwiększenie ilości miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w ramach integracyjnej edukacji w szkołach i przedszkolach.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych mogą być finansowane ze środków PFRON.

Należy prowadzić działania edukacyjno – informacyjne skierowane do ogółu naszej społeczności powiatowej, przybliżając osiągnięcia plastyczne, literackie czy sportowe osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie spotkań integracyjnych, które ułatwią poznawanie i nawiązywanie kontaktów z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania:

1. Wspieranie prowadzenia przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych służących rehabilitacji społecznej:
 - prowadzenie psychologicznego wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
 - prowadzenie poradnictwa prawnego, socjalnego;
 - prowadzenie punktów kompleksowego poradnictwa i wsparcia rodzin, zwłaszcza dla tych z dziećmi niepełnosprawnymi;
 - zmierzanie do zwiększenia ilości miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w ramach integracyjnej edukacji w szkołach i przedszkolach;

- wspieranie funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej;
 - zapewnienie dostępu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji na wszystkich szczeblach nauczania;
 - prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej;
 - dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych;
 - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się;
 - dofinansowanie do zakupu środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych oraz sprzętu rehabilitacyjnego.
 - wspieranie funkcjonowania ośrodków wsparcia;
 - wspieranie funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin:
- organizowanie imprez integrujących – kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych – osoby niepełnosprawne ze społeczeństwem;
 - promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych;
 - inspirowanie mediów do prowadzenia systematycznej edukacji publicznej z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz promowanie nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przewidywany efekt: Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych poprzez:

1. Uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych.
2. Złamanie stereotypów i uprzedzeń społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
3. Walka z dyskryminacją.
4. Poprawa jakości obsługi osób niepełnosprawnych poprzez pełniejsze poznanie ich potrzeb z wykorzystaniem najnowszych osiągnięć nauki i aktualnego stanu prawnego oraz uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.

V.3. SPRZYJANIE TWORZENIU KORZYSTNYCH WARUNKÓW W ŚRODOWISKU LOKALNYM NA RZECZ AKTYWNEGO UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU ZAWODOWYM, WEDŁUG ICH MOŻLIWOŚCI ZDROWOTNYCH

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych powinna prowadzić do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Bardzo ważnym elementem powyższego procesu jest aktywne uczestniczenie osób niepełnosprawnych w tych działaniach.

Wysokie bezrobocie powoduje, iż osoby niepełnosprawne w sposób szczególny odczuwają

jego skutki. Najbardziej ogólnym, ale najistotniejszym czynnikiem wpływającym na poziom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, jest brak ich adaptacji w społeczeństwie. Stereotypy, uprzedzenia społeczne oraz niedostosowanie infrastruktury (bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, utrudniony dostęp do administracji publicznej itp.) powodują, że nie tylko niepełnosprawność, utrudnia dostęp do rynku pracy. Bariery w dostępie do pracy jest również niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych. Dlatego też ważne jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji.

Rosnąca konkurencja wśród potencjalnych pracowników, duże bezrobocie w kraju i w powiecie pociągające za sobą konieczność szybkiego dostosowania się do oczekiwań pracodawców, stanowią dodatkową przeszkodę w pozyskaniu przez osoby niepełnosprawne miejsc pracy.

Tworzenie warunków sprzyjających korzystaniu przez osoby niepełnosprawne z poradnictwa zawodowego, które dopomogą im w otrzymaniu lub odzyskaniu zatrudnienia, poszerzeniu kwalifikacji i umożliwieniu awansu zawodowego, a przez to ułatwi ich integrację społeczną.

Wspólnie z urzędem pracy należy podejmować działania mające na celu zatrudnienie osoby niepełnosprawnej na otwartym rynku pracy lub w zakładach pracy chronionej oraz podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej.

Wspólnie z pracodawcami trzeba tworzyć warunki i zabezpieczać środki finansowe w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w środowisku chronionym. Dla osób z niepełnosprawnością intelektualną musi być prowadzony ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej, gdzie w procesie rehabilitacji osoby te będą mogły rozwijać swoje możliwości funkcjonalne, społeczne i zawodowe.

Wszelkie działania w tej dziedzinie powinny promować autonomię osób niepełnosprawnych, ich samodzielność ekonomiczną i jak najpełniejszą integrację społeczną.

Zadania:

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu rozpoznanie potrzeb pod kątem zdobycia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia przez osoby niepełnosprawne:

- przystosowanie i wyposażenie nowych miejsc pracy do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych;
- wzmocnienie przedsięwzięć mających na celu ułatwienie zdobywania wykształcenia i poszerzania kwalifikacji zawodowych z uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób mieszkających na wsi;
- pomoc w zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej na otwartym rynku pracy lub w zakładach pracy chronionej oraz podjęciu samodzielnej działalności gospodarczej;
- prowadzenie szkoleń, przekwalifikowań zawodowych dla osób niepełnosprawnych,

- prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- rozwijanie przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych,
- popularyzacja i poradnictwo w zakresie zwrotu kosztów pracodawcom przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz rozpoznania tych potrzeb przez służby medyczne,
- popularyzacja, wspieranie i tworzenie zakładów aktywności zawodowej.

Przewidywany efekt: Zwiększenie możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób niepełnosprawnych poprzez:

1. Zmianę profilu wykształcenia, przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.
2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdobycia odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z posiadanymi kwalifikacjami. Pomoc młodzieży niepełnosprawnej w wejściu na rynek pracy poprzez możliwość zdobycia stażu zawodowego oraz zatrudnienia w pracach interwencyjnych.
3. Zwiększenie efektywności zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności poszukiwania i uzyskania zatrudnienia lub uruchomienie własnej działalności gospodarczej.
4. Podniesienie świadomości społecznej w szczególności pracodawców w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Powstawanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

VI. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest dokumentem, który wskazuje na konieczność konkretnych działań w ramach przyjętego hasła podnoszenia jakości życia rodzin z niepełnosprawnością w powiecie zduńskowolskim. Nowa odmienna polityka wobec osób niepełnosprawnych prowadzi do poszanowania odmienności, kładzie większy nacisk na określenie i usunięcie barier stojących na drodze do realizacji równych szans oraz pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych. Program ma przede wszystkim określić cele i zadania w sferze polityki społecznej, mające służyć wspólnemu celowi, jakim jest pomoc osobom niepełnosprawnym, które ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych polega na działaniach różnych podmiotów publicznych i organizacji

pozarządowych, mających na celu tworzenie ogólnych warunków nauki, pracy, bytu i funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Dużą rolę do spełnienia mają w tym zakresie organizacje pozarządowe, które zajmują się pomocą osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Ustawodawstwo socjalne nakłada na politykę społeczną zadania integracji osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.

Powiat zduńskowolski realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Program odpowiada na pytanie, jak rozwijać współpracę z różnymi podmiotami życia społecznego oraz jak wykorzystać posiadane zasoby do realizacji celu nadrzędnego.

Kryterium wyboru działań były praktyczne możliwości kontynuowania działań już realizowanych i nastawienie na zahamowanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom najważniejszych problemów. Aktywizację zaniedbanych sfer i zagadnień, ze wskazaniem wybranych instrumentów realizacji i niektórych partnerów społecznych (organizacje pozarządowe).

Program jest dokumentem otwartym i zakładamy jego otwarcie w trakcie realizacji celów i zadań w całym dziesięcioletnim planowanym okresie. Wraz z upływem czasu zmiany potrzeb i możliwości będą wymagać uaktualnienia zgodnie z potrzebami społecznymi osób niepełnosprawnych.

W długookresowym Programie planowanie powinno być procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych a także elastyczności w dostosowaniu się i wyborze priorytetów w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Program ten będzie ciągle doskonalony i dostosowywany na bieżąco do potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkujących w naszym powiecie.

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie zduńskowolskim jest dokumentem ponadkadencyjnym. Określa cele, przedsięwzięcia i zadania na dziesięć lat i wymaga ciągłej pracy i konsultacji w celu podniesienia jego jakości.

Jego realizacja wymaga jednocześnie współpracy, zaangażowania i konsolidacji działań wielu służb i instytucji działających na rzecz podwyższenia jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców powiatu zduńskowolskiego.

Wszystkie cele zawarte w "Powiatowym Programie Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na Lata 2009 – 2019 w Powiecie Zduńskowolskim" będą realizowane przy współpracy z przedstawicielami samorządów gminnych naszego powiatu, organizacjami pozarządowymi, mediami oraz instytucjami i środowiskami zajmującymi się w swojej pracy rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych.

W proces opracowywania tego programu zostały włączone samorządy gminne i organizacje pozarządowe pracujące na rzecz osób niepełnosprawnych. Ich doświadczenia i wiedza pozwoliły na stworzenie takiego programu, w którym uwzględnione zostały potrzeby i preferencje osób niepełnosprawnych, a tym samym zapewniona została podmiotowość zaplanowanych działań.

